

Asia tulisi käsitellä 15.2.2019

§ 38

**Valitus Helsingin hallinto-oikeudelle Helsingin seudun ympäristö-
palvelut -kuntayhtymän hallituksen päätöksestä, joka koskee Pää-
kaupunkiseudun ja Kirkkonummen uusien jätehuoltomääräysten
hyväksymistä.**

HEL 2018-009771 T 00 01 06

Päätös

Helsingin kaupungin kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto, joka toimii Helsingin kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisena päätti valittaa Helsingin hallinto-oikeudelle Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän (HSY) hallituksen päätöksestä 18.1.2019, § 2 (757/06.060.601.6010/2018), joka koskee pääkaupunkiseudun jätehuoltomääräysten hyväksymistä.

Vaatimukset Helsingin hallinto-oikeudessa

Ympäristö- ja lupajaosto vaatii HSY:n hallituksen päätöstä kumottavaksi ja palautettavaksi uudelleen valmisteluun HSY:lle jätehuoltomääräysten 31 §:n osalta.

Lisäksi ympäristö- ja lupajaosto vaatii, että HSY:n hallituksen päätöksen täytäntöönpano keskeytetään jätteen kuormaamista koskevan 31 §:n osalta ja aiemmat jätehuoltomääräykset määrätään jätteen kuormaamisen osalta palautettavaksi voimaan.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että jätehuoltomääräyksillä ollaan luomassa sille kuntalain 137 §:n tarkoittama uusi velvollisuus. HSY toteaa jätehuoltomääräysten perustelumuiotissa, että HSY ohjeistaisi urakoitsijaa myöhentämään kuormausaika kiinteistöllä kello 7 jälkeen jätehuoltomääräyksistä poiketen, jos kunnan ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen mittauksin osoittaa, että kuormauksesta aiheutuu terveyshaittaa. Jätehuoltomääräykset synnyttävät kunnan ympäristö- ja terveydensuojeluviranomaiselle uuden viranomaisen toimintaan ennakkoimattomasti vaikuttavan velvollisuuden terveyshaittojen ehkäisemiseksi määrittää, milloin jätehuoltomääräysten jätteen kuormaamista koskevaa määräystä ei voi noudattaa. Toisin sanoen kun tavanomaisesti valvontaviranomaisen tehtävä on valvoa säännösten noudattamista, niin jätteen kuormausta koskevan määräyksen osalta ympäristön- ja terveydensuojeluviranomainen voi joutua tilanteeseen, jossa se joutuu

15.02.2019

kieltämään jätehuoltomääräysten salliman jätteenkuormauksen terveyshaittaan perustuen.

Päätös hyväksymisestä on tullut ympäristöpalveluille tiedoksi sähköpostilla 25.1.2019.

Perustelut

Helsingin seudun ympäristöpalvelut – kuntayhtymä HSY:n hallitus päätti 18.1.2019, § 2 jätehuoltomääräysten hyväksymisen yhteydessä, että jätteiden kuormaaminen on sallittua Helsingin erikseen määritellyllä kantakaupungin alueella (ns. ympäristövyöhyke) maanantaista perjantaihin kello 5 - 22 sekä muualla pääkaupunkiseudulla ja Kirkkonummella kello 6 - 22 (jätehuoltomääräysten 31 §). Lauantaisin ja sunnuntaisin kuormaaminen olisi sallittua kello 7 - 21. Useamman pyhäpäivän satuesssa peräkkäin jätteiden kuormaaminen olisi sallittu pyhänä kuten lauantaisin ja sunnuntaisin. Uudet jätehuoltomääräykset tulevat voimaan 1.3.2019. Voimassa olevien jätehuoltomääräysten perusteella jätteiden kuormaamisen on sallittua asuinkiinteistöillä ja niiden läheisyydessä kello 7 - 21.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoi lausunnossaan 26.10.2018 mm., ettei jätteen kuormaamisen sallimista yleisesti asuin- ja majoitushuoneistojen tai hoitolaitosten läheisyydessä yöaikaan maanantaista perjantaihin kello 5 - 7 voida lausunnossa esitetyin perusteluin pitää hyväksyttävänä.

HSY järjesti jätteen kuormauksen aikaistamista ja myöhentämistä koskevan kokeilun 12.1.2015 - 1.7.2017. Tarvetta jätteen kuormaamisen sallitun aikavälin laajentamiselle on perusteltu muun muassa sekä liikenteen ja työn sujuvuuden että työturvallisuuden parantumisella. Kokeilussa seka-, bio-, energijäte- ja pahvinkeräysastioita tyhjennettiin aikavälillä kello 5 - 22 aluksi Kampin, Ruoholahden ja Punavuoren alueella. Kokeilu laajeni vaiheittain koko Helsingin ympäristövyöhykkeen sekä Lauttasaaren ja Munkkiniemen alueelle. Ympäristövyöhykkeellä tarkoitetaan Hakamäentien eteläpuolista aluetta, jolla rajoitetaan bussien ja jäteautojen päästöjä. Kokeilun avulla Helsingin seudun ympäristöpalvelut – kuntayhtymä keräsi tietoa siitä, kuinka varhaisempi ja myöhäisempi jäteastioiden tyhjennysaika vaikuttaa asukkaiden arkeen, liikenteen ruuhkautumiseen ja jättekuljettajien työturvallisuuteen. Meluun liittyen kokeilussa vastaanotettiin asukaspalautetta sekä tehtiin äänitasomittauksia jätteenkuormauksen eri työvaiheissa erilaisilla kiinteistöillä. Lisäksi mitattiin ja vertailtiin erilaisten jäteastiamallien käytöstä aiheutuvia äänitasoja. Kokeilu painottui kuormauksen aikaistamiseen. Myöhent-

15.02.2019

netyn kuormaamisen mahdollisuutta selvitettiin huomattavasti vähemmän.

HSY teetti mittauksia kokeilun aikana jäteastioiden tyhjennyksen ja kuormauksen eri työvaiheiden aiheuttamasta melusta. Mitatuissa koh-teissa jäteastioiden tyhjennysten aikaiset keskiäänitasot olivat 75 - 83 dB. Hetkelliset enimmäisäänitasot olivat enimmillään 112 dB ja toistu-vasti yli 90 dB. Kun vanhojen rakennusten julkisivun ääneneristävyys on tyypillisesti 20 - 30 dB, tyhjennyksen aikainen keskiäänitaso olisi ol-lut mittausraportin mukaan asuinrakennuksen sisällä 45 - 63 dB. Enim-mäisäänitasot olivat mittausraportin mukaan enimmillään 82 - 92 dB, mikä tarkoittaa, että enimmäisäänitasot olisivat asunnoissa toistuvasti 60 - 70 dB.

Terveysturvallisuuslain nojalla annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (545/2015) mukainen määritelmä yöajalle on kello 22 - 7. Yöajan määritelmällä pyritään suojaamaan asukkaita unenhäirintää ai-heuttavilta meluhaitoilta. Asetuksen 12 §:ssä säädetään melun toimen-piderajat yöajalle. Yöaikainen (kello 22 - 7) musiikkimelu tai muu vas-taava mahdollisesti unihäiriötä aiheuttava melu, joka erottuu selvästi taustamelusta, ei saa ylittää 25 dB yhden tunnin keskiäänitasona LAeq,1h (kello 22 - 7) mitattuna niissä tiloissa, jotka on tarkoitettu nuk-kumiseen.

Asetuksen (545/2015) 12 §:n mukaan teknisten laitteiden yöaikaisen melun enimmäistaso LAFmax (kello 22 - 7) ei saa ylittää 33 dB. Jos melua esiintyy yöaikaan satunnaisesti tai harvoin, arvot saavat olla tätä suurempia kuitenkin siten, että yli 45 dB tasoja ei esiinny lainkaan.

HSY:n mittauksissa todetut jäteastioiden tyhjennysten tuottamat maksi-mimelutasot (LAF,max) ovat korkeita verrattuna teknisille laitteille annetun yöaikaisen melun enimmäistasoihin. Jäteastioiden tyhjennysten ai-heuttama melu on niin kovaa, että se erottuu taustamelusta ja voi ai-heuttaa unenhäiriöitä. Melua esiintyisi säännöllisesti useaan kertaan viikossa ja mahdollisesti saman aamuyön aikana useankin otteeseen. Kiinteistöissä lajitellaan jätteet tyypillisesti seitsemään eri jakeeseen. Kukin jätelaji noudetaan omalla kalustolla. Tyhjennysrytmit vaihtelevat, mutta kantakaupungin alueella joidenkin jätelajien astioita (sekajäte, biojäte, kartonki, paperi, energijäte) voidaan jätetilojen pienuuden vuoksi joutua tyhjentämään useitakin kertoja viikossa. Saman aamun aikana voidaan kiinteistöillä siten tehdä useita jäteastiatyhjennyksiä en-nen kello seitsemää. Melu kohdistuisi samoihin asukkaisiin, jotka voivat joutua heräämään useita kertoja aamuyön tuntien aikana. Uusien jäte-huoltomääräysten mukaan myös lasi- ja metallinkeräysastioita on mah-dollista tyhjentää kello viiden jälkeen. Niiden kuormaamisesta aiheutu-

15.02.2019

va melu on todennäköisesti vielä häiritsevämpää kuin muiden jäteastioiden kuormaamisesta aiheutuva melu. Lisäksi korttelit ovat sellaisia, että yhden kiinteistön jäteastioiden tyhjennys voi aiheuttaa unihäirintää aiheuttavaa melua myös muiden kortteliin kuuluvien kiinteistöjen asukkaille.

Toimenpiderajojen ylittyminen Helsingin keskustassa useissa kiinteistöissä on HSY:n 19.1.2015 teettämien mittausten perusteella erittäin todennäköistä. Mitattujen äänitasojen voidaan katsoa aiheuttavan ympäristönsuojelulain ja terveydensuojelulain määritelmän mukaista terveyshaittaa.

HSY:n laatimassa jätehuoltomääräysten perustelumuiustiossa todetaan, että edellä mainitun kokeilun aikana asiakaspalautteita tuli hyvin vähän. Palautteiden määrän suhteuttaminen koko kokeilualueen asukasmäärään on kuitenkin harhaanjohtavaa. Palautteet tulivat niiltä kiinteistöiltä, joilla jätekuormaukset tapahtuivat ennen kello 7:ää. Niillä kiinteistöillä, joilla kuormaus tapahtui kello 7 jälkeen, ei ole mitään syytä valittaa kuormauksesta. Jos palautteiden määrä suhteutetaan niiden kiinteistöjen määrään, joilla kuormaus tapahtui ennen kello seitsemää, niiden kiinteistöjen osuus, joissa koettiin haittaa aikaisesta kuormauksesta, on merkittävästi suurempi.

Perustelumuiustiossa todetaan myös, että tyhjennystyön aiheuttamaa meluhaittaa voidaan vähentää muuttamalla työtapoja sekä lisäämällä autoihin tarvittaessa lisäosia, kuten peruutustutkia ja jäteautojen käyntiääniä vähentäviä kytkimiä. Ympäristö- ja lupajaosto toteaa kuitenkin, että meluhaittaa vähentävät toimenpiteet tulisi toteuttaa ja niiden toimitus varmistaa ennen kuormausaikojen pysyvää muuttamista. Osa meluhaittoja vähentävistä toimenpiteistä on lisäksi sellaisia, missä vastuutaho olisi itse kiinteistö.

Jätelain 13 §:n mukaan jätehuollosta ei saa aiheutua haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle. Säännös velvoittaa lain perustelujen mukaan toimimaan siten, ettei toiminnasta aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, roskaantumista, yleisen turvallisuuden heikentymistä taikka muuta näihin rinnastettavaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Säännöksellä katettaisiin jätehuollon kaikki vaarat ja haitat terveydelle ja ympäristölle ja se kattaa siten myös jätteen kuormauksen kiinteistöllä ja siitä aiheutuvat meluhaitat. Terveyshaitan käsite olisi jätelaissa sama kuin ympäristönsuojelulaissa ja terveydensuojelulaissa. Terveysuojelulain mukaan terveyshaitalla tarkoitetaan mm. sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyttä. Siten esimerkiksi kuormauksesta asuntoon aiheutuva melu voi perustellusti aiheuttaa sellaiset olosuh-

15.02.2019

teet, joiden voi katsoa vähentävän yksilön elinympäristön terveellisyyttä tai joista aiheutuu säännösten tarkoittamaa terveyshaittaa.

Jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (179/2012, jäteasetus) 10 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan kiinteistön haltijan, kunnan, jätteen haltijan, tuottajan, jakelijan ja muun toimijan on järjestäessään yhdyskuntajätteen ja siihen rinnastettavan jätteen keräyksen huolehdittava siitä, että jäteastioiden käytöstä ja tyhjennyksestä ei aiheudu loukkaantumisen vaaraa käyttäjälle tai tyhjentäjälle eikä muuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Jäteasetuksen 10 §:n 3 momentin mukaan vastaanottoaikan järjestäjän ja jätteen kuljettajan on huolehdittava jätteen kuormaamisen ajoittamisesta ja muista kuljetusjärjestelyistä siten, että vastaanottoaikan läheisyydessä asuville ja oleskeleville ei aiheudu melu- tai muuta vastaavaa häiriötä.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa yhteenvetona, että käytettävissä olevien tietojen valossa edellytyksiä aikaistaa jätteenkuormausta asuin-kiinteistöllä ilman, että siitä aiheutuu terveyshaittoja, ei ole. Kuormauksen aikaistaminen HSY:n päätöksen mukaisesti altistaa tuntemattoman määrän asukkaita meluhaitoille, joihin on päätöksen voimaantulon jälkeen suurien valvonnallisten haasteiden vuoksi enää hyvin vaikea puuttua.

Jätehuoltomääräysten perustelumuiotiossa esitetty näkemys, että jätteenkuormausta yöaikaan ei olisi sellaista erityisen häiritsevää melua, joka olisi 15.7.2018 voimaantulleiden Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 22 §:n vastaista, ei pidä paikkaansa. HSY:n itsensä teettämien mittauksen perusteella jätteenkuormausta yöaikaan aiheuttaa ympäristönsuojelumääräysten tarkoittamaa erityisen häiritsevää melua. Perustelumuiotiossa HSY toteaa lisäksi, että mikäli ympäristön- tai terveydensuojeluviranomainen joutuu yksittäistapauksessa puuttumaan jätteenkuormaukseen, josta osoitetaan mittauksin tai muilla keinoin aiheutuvan terveyshaittaa, voisi viranomainen kieltää ennen kello seitsemää tapahtuvan toiminnan terveyshaittaan perustuen. Tällaisessa tapauksessa HSY ohjeistaisi oman urakoitsijansa suorittamaan tyhjennykset vasta kello seitsemän jälkeen. Sellaisia määräyksiä, joiden mukaan toimijan on mahdollista altistaa joukko asukkaita ympäristö- ja terveydensuojelulainsäädännön mukaan terveyshaitaksi katsottaville olosuhteille, kunnes kunnan valvontaviranomainen toteaa haitan ja määrää haitan kohde kerrallaan poistettavaksi, ei ympäristö- ja lupajaoston mielestä voi antaa.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että päätös on siten jätelain ja -asetuksen vastainen ja on ristiriidassa myös edellä mainitun STM:n asetuksen ja Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräysten osalta.

15.02.2019

Lisäksi ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että HSY:n päätöksen liitteenä ollut valitusosoitus on epäselvä valitukseen oikeutettujen tahojen ja siitä puuttuvien kunnallisvalitusperusteiden vuoksi.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Hannu Arovaara, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 32014
hannu.arovaara(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ote HSY:n hallituksen pöytäkirjasta 18.1.2019 § 2
- 2 HSY:n sähköposti jätehuoltomääräysten hyväksymisestä
- 3 Perustelumistio_18.1.2019
- 4 Paakaupunkiseudun_ja_Kirkkonummen_jatehuoltomaaraykset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Helsingin hallinto-oikeus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Ympäristö- ja lupajaosto antoi 26.10.2018 lausunnon ehdotuksesta Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen jätehuoltomääräyksiä muuttamiseksi. Jaosto ei puoltanut ehdotettua kuormausaikaisten aikaistamista. Helsingin kaupunginhallituksen lausunnossa puollettiin kuormausaikaisten aikaistamista.

Kuntalain perusteella muutoksenhakekeino jätehuoltomääräyksistä on kunnallisvalitus. Oikeus kunnallisvalituksen tekemiseen on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Kuntayhtymän viranomaisen päätöksestä kunnallisvalituksen saa tehdä myös kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen sekä kuntien yhteisen toimielimen päätöksestä sopimukseen osallinen kunta ja sen jäsen.

Valituksen saa kuntalain perusteella tehdä sillä perusteella, että:

15.02.2019

- 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- 2) päätöksen tehnyt viranomaisena on ylittänyt toimivaltansa; tai
- 3) päätös on muuten lainvastainen.

Esittelijä toteaa, että laki on epäselvä muutoksenhakuun oikeutettujen osalta. Viime kädessä valitusoikeuden ratkaisee hallinto-oikeus. Esittelijä katsoo, että valitus on kuitenkin perusteltua tehdä. Valittamalla HSY:n hallituksen päätöksestä ympäristönsuojeluviranomainen ilmaisee kantansa, että päätöksellä altistetaan mahdollisesti suurikin joukko asukkaita asumisterveyttä heikentäville seurauksille ja suoranaistulle terveyshaitoille, joita ei voida perustella jätteenkuljetukseen liittyvien seikkojen paranemisella.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Hannu Arovaara, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 32014
hannu.arovaara(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Ote HSY:n hallituksen pöytäkirjasta 18.1.2019 § 2
- 2 HSYn sähköposti jätehuoltomääräysten hyväksymisestä
- 3 Perustelumistio_18.1.2019
- 4 Paakaupunkiseudun_ja_Kirkkonummen_jatehuoltomaaraykset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Helsingin hallinto-oikeus

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 12.11.2018 § 723

HEL 2018-009771 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus antoi Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) ehdotuksesta pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto on kaupungin ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisena antanut asiasta lausunnon. Kaupunginhallitus viittaa edellä mainittuun lausuntoon ja toteaa lisäksi, että ehdotus jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi on pääosin hyvin perusteltu ja tarpeellinen. Helsingin kaupunki esittää seuraavia huomioita ja täsmennysehdotuksia:

Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysveloitteet

Muovinkeräysvelvoite ja erilliskeräyksen laajentaminen ovat hyviä ja tarpeellisia lisäyksiä. Ne ovat myös Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan kanssa linjassa olevia toimia.

Kustannusvaikutusten osalta voidaan todeta, että muovinkeräysmaksut ovat selvästi sekajättemaksuja pienempiä. Näin ollen on myös taloudellisesta näkökulmasta perusteltua saada muovijäte pois sekajätteen joukosta. Kaupungin kohteista kouluissa ja toimistokiinteistöissä kustannussäästöt ovat helpommin toteutettavissa kuin esim. päiväkodeissa ja hoitolaitoksissa, joissa sekajätteenä säilyvän vaippajätteen osuus on suuri. Näissäkin kiinteistöissä keittiöstä tulevien muovipakkausten erilliskeräys voi tuoda kustannussäästöjä. Sisätilojen lajitteluastioiden lisääminen ja ohjeistuksen päivittäminen voivat aiheuttaa hieman kerta- luontoisia kustannuksia, mutta ne ovat jätehuollon kokonaisuudessa marginaalisia.

Useissa kaupungin kiinteistöissä biojäte joudutaan keräämään laitospiojätteenä, joka on kalliimpaa kuin sekajäte. Jätehuollon taloudellisen ohjauksen periaatteiden mukaisesti myös laitosbiojäte tulisi olla selvästi sekajätettä halvempaa, jotta kannuste lajitella toteutuisi kaikissa olo- suhteissa.

Voimassa olevissa jätehuoltomääräyksissä on keräysvelvoite erikseen pahville ja keräyskartongille. Ehdotuksessa nämä jätelajit ovat yhdistetty, mikä onkin useissa kiinteistöissä jo vallitseva käytäntö. Jätehuoltomääräyksissä tai niiden perusteluissa olisi hyvä täsmentää tämä muutos ja sen perustelut.

Jätteiden kuormaamisen aikaistaminen

Jätteiden kuormaamisen aikaistaminen arkisin kahdella tunnilla siten, että se olisi sallittua jo kello viideltä, on perusteltua. Aikaistamisen perustelut ovat logistisia, turvallisuuteen ja päästöjen vähentämiseen liittyviä. Turvallisuuden odotetaan paranevan ennen kaikkea siksi, että jäteautot pystyvät hoitamaan kuormauksen entistä enemmän ennen kuin työmatkaliikenne sekä koulujen ja päiväkotien saattoliikenne alkaa. Täl-

15.02.2019

löin jätekuljetusten aiheuttamat ilma- ja melupäästöt häiritsevät myös vähemmän jäteastioiden lähistöllä liikkuvia.

Päästövähennyspotentiaali liittyy logistiikan tehostumiseen. Ruuhkien välttäminen vähentää ruuhkissa seisomisen ja nykivän ajon aiheuttamia päästöjä. Pidemmät kuormausajat mahdollistavat reittisuunnittelun optimoinnin, jolloin kyetään vähentämään ajokilometrejä ja päästöjä. Ilmasto- ja muiden haitallisten päästöjen vähentäminen on kaupungin strateginen tavoite.

Jätekuormauksen aikaistamisen haasteena ovat taloyhtiöiden jätteenkeräyksen yhteydessä mahdollisesti lisääntyvät meluhaitat. Meluhaitan lisääntyminen aamuyöllä on merkittävä haaste. HSY:n tulisi edellyttää hankintasopimuksissa jätteiden kuljetusta tekeviltä urakoitsijoilta, että ne sitoutuvat melua vaimentavan kaluston käyttöönottoon.

Kommentit muihin kohtiin

Ehdotuksen 3 §:n lisäys jätteiden etusijajärjestyksen noudattamisesta kaikessa toiminnassa on hyvä ja viestinnällisesti tärkeä osa määräyksiä.

Ehdotuksen 9 §:n määräykset putkikeräysjärjestelmästä ovat tarpeellisia. Erityisesti määräys putkikeräykseen sopimattomien jätteiden vastaanotto paikasta on tarpeen, sillä putkikeräysjärjestelmän ulkopuolelle jää helposti jätettä, jota asukkaat muiden tähän tarkoitukseen tehtyjen tilojen puuttuessa hajasijoittavat yleisille alueille, jolloin sen poiskuljetaminen jää kaupungin vastuulle.

Ehdotuksen 19 §:ssä esitetään keräysastioiden suositusvärit. Huomatavaa on, että sekä kartonkipakkausten että lasipakkausten keräysastioiden suositusväri on sininen. Kahden erilaisen jätelajin keräysastioissa ei tulisi käyttää samaa sinistä väriä.

Ehdotuksen 22 §:ssä esitetään keräysvälineiden minimityhjennysväli. Seka- ja biojätteen minimityhjennysvälien pidennykset ovat hyvä uudistus, sillä aiemmasta käytännöstä on seurannut se, että jäteasioita on tyhjennetty usein puolityhjinä. Kiinteistön haltijan vastuulla on luonnollisesti seurata, ettei tyhjennysväli ole liian pitkä. Tämä jätelogistiikan paraneminen tuo mukanaan potentiaalia sekä kustannusten että ilmasto- ja muiden päästöjen vähentämiseen.

Ehdotuksen 28 §:ssä esitetään keräysvälineiden mahdolliseen lukitukseen liittyvät käytännöt ja määräykset. Kirjallinen lupahakemuskäytäntö on turhan raskas menettely ainakin suurasiakkaan (Helsingin kaupunki) näkökulmasta. Sujuvampi ja toimivampi käytäntö olisi, että HSY antaisi

15.02.2019

selkeät ohjeet, miten mahdolliset avainsäiliöt asennetaan ja mitkä ovat muut niihin liittyvät käyttöehdot.

Ehdotuksen 30 §:n määräykset alueellisista vastaanottopisteistä ovat tarpeellisia. Etenkin ylläpidon vastuiden selkeyttäminen siten, että vastuu on vastaanottopisteestä vastaavalla tuottajayhteisöllä, on hyvä asia. Helsingissä pisteet sijaitsevat rakennetun kaupungin alueella, eikä niitä voida perustaa samalla konseptilla kuin muualla, jossa ne voivat sijaita esimerkiksi raskaan kaluston pysäköintialueiden laidoilla. Jätelaki edellyttää aluekeräystä, ja kun tuottajayhteisöjen on perustettava aluekeräyspisteitä myös Helsinkiin, tulisi perustamisvastuu jätehuoltomääräyksissä yksiselitteisesti määritellä tuottajayhteisöjen vastuulle.

Ehdotuksen 37 §:n määräykset yleisötilaisuuksien jätehuollosta ovat selkeämmät nykyiseen verrattuna. Erilliskeräykseen velvoittavan minimijätemäärän pienentäminen 50 kg:sta 25 kg:aan tehostaa tapahtumien jätteiden lajittelua ja on linjassa Helsingin ympäristöpolitiikan kanssa.

Ehdotuksen 37 §:ssä ehdotetaan yli 500 osallistujan tapahtumien järjestäjille veloitetta jätehuoltosuunnitelman laatimiseen. Ehdotus on kannatettava ja linjassa pääkaupunkiseudun tapahtumien ympäristökriteerien kanssa. Ennakkoon suunniteltu jätehuolto vähentää paitsi jätteen kokonaismäärää myös loppusiivouksen tarvetta ja näin ollen myös jätehuollon kustannuksia.

Kaupungin kannalta hyvä lisäys on myös tapahtuman kokoonkutsujan rinnastaminen tapahtumanjärjestäjään siivousvastuun osalta. Sosiaalisessa mediassa koolle kutsutulla pop-up -tilaisuudella on tämän johdosta jatkossa siivousvastuullinen taho. Pop-up -tapahtumien osallistujamääriä voi olla vaikea arvioida, minkä takia siivousvastuuvellisuudesta tiedottamiseen tulisi panostaa yhteistyössä HSY:n ja kaupunkien kesken.

Muuta

Monet jätehuoltomääräysten muutokset tarkoittavat käytännön järjestelyjä ja sopimusjärjestelyjä myös Helsingin kaupungin kiinteistöissä, joita on noin 3000. Kaupunki on tässä mielessä HSY:n suurasiakas. Asiakkuuden sujuvan hoitamisen kannalta olisi hyödyllistä, jos HSY nimeäisi kaupungin kiinteistöjen sopimusasioihin asiakkuusvastaavan.

Kaupunkiympäristön toimiala on myös jatkossa valmis tekemään HSY:n kanssa yhteistyötä jättemäärien mittaroinnin kehittämiseksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö

15.02.2019

Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 26.10.2018 § 191

HEL 2018-009771 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi Helsingin seudun ympäristöpalvelut-kuntayhtymälle ja kaupunginhallitukselle ehdotuksesta Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamisesta seuraavan lausunnon:

Jätteen kuormauksen aikaistaminen

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY esittää, että voimassa olevien jätehuoltomääräysten jätteiden kuormaamisen sallittua aikaa (kello 7 - 21) ehdotetaan laajennettavaksi. Ehdotuksen mukaan jätteiden kuormaaminen olisi sallittua maanantaista perjantaihin kello 5 - 22 sekä lauantaisin ja sunnuntaisin kello 7 - 21. Useamman pyhäpäivän sattuessa peräkkäin jätteiden kuormaaminen olisi sallittu pyhänä kuten lauantaisin ja sunnuntaisin.

Jäljempänä esitetyillä perusteilla ympäristö- ja lupajaosto katsoo, ettei ehdotuksessa Pääkaupunkiseudun ja Kirkkonummen yleisten jätehuoltomääräysten tarkistamiseksi esitettyä jätteen kuormaamisen sallimista yleisesti asuin- ja majoitushuoneistojen tai hoitolaitosten läheisyydessä yöaikaan maanantaista perjantaihin aikavälillä 5 – 7 voida pitää hyväksyttävänä. Ympäristö- ja lupajaosto katsoo myös, että jätteen kuormaaminen lauantaisin ja sunnuntaisin tulisi olla sallittua vasta kello 8 jälkeen.

HSY järjesti jätteen kuormauksen aikaistamista ja myöhentämistä koskevan kokeilun 12.1.2015 – 1.7.2017. Kokeilu pohjautuu Helsingin kaupungin citylogistiikan toimenpideohjelmaan, josta ympäristölautakunta antoi lausunnon (HEL 2014-011170) 14.10.2014. Tarvetta jätteen kuormaamisen sallitun aikavälin laajentamiselle on perusteltu muun muassa sekä liikenteen ja työn sujuvuuden että työturvallisuuden parantumisella.

Kokeilussa seka-, bio-, energijäte- ja pahvinkeräysastioita tyhjennettiin aikavälillä kello 5-22 aluksi Kampin, Ruoholahden ja Punavuoren alueella. Kokeilu laajeni vaiheittain koko Helsingin ympäristövyöhykkeen sekä Lauttasaaren ja Munkkiniemen alueelle. Ympäristövyöhykkeellä tarkoitetaan Hakamäentien eteläpuolista aluetta, jolla rajoitetaan bussien ja jäteautojen päästöjä. Kokeilun avulla Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä keräsi tietoa siitä, kuinka varhaisempi ja myöhäisempi jäteastioiden tyhjennysaika vaikuttaa asukkaiden arkeen, liikenteen ruuhkautumiseen ja jätekujiuttajien työturvallisuuteen. Meluun liittyen kokeilussa vastaanotettiin asukaspalautetta sekä tehtiin äänitasomittauksia jätekuormauksen eri työvaiheissa erilaisilla kiinteistöillä. Lisäksi mitattiin ja vertailtiin erilaisten jäteastiamallien käytöstä aiheutuvia äänitasoja ja määriteltiin Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän prosessi ja toimintatavat melun vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi kiinteistöillä muun muassa asukaspalautteiden, tiedonvälityksen, työtapojen ja reittisuunnittelun avulla.

Ympäristö- ja lupajaosto katsoo, että edellä mainitussa kokeilussa ja sen raportoinnissa on tiettyjä puutteellisuuksia, joiden vuoksi raportissa esitetyt johtopäätökset jätteen kuormaamisen sallitun aikavälin laajentamiseksi eivät ole perusteltuja. Varhaisen ja myöhäisen jätteen kuormaamisen vaikutuksia ei ole riittävän tasapuolisesti vertailtu keskenään, asukkaille tiedottaminen kokeilusta palautteen saamiseksi ei ollut riittävää, äänitasomittausten suorittaminen tai raportointi on ollut puutteellista eikä mittauksien vertailu säädösten mukaisiin melutason ohjearvoihin ja toimenpiderajoihin ole ollut riittävää. Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut on esittänyt vastaavat kommentit Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymälle raportin luonnoksesta 16.3.2018.

Terveysuojelulain nojalla annetun Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (545/2015) mukainen määritelmä yöajalle on kello 22.00-7.00. Yöajan määritelmällä pyritään suojaamaan asukkaita unenhäiritä aiheuttavilta meluhaitoilta. Asetuksen 12 §:ssä säädetyt melun toimenpiderajat yöajalle ovat tiukemmat kuin päiväajalle. Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän edellä mainitun raportin tulosten perusteella on syytä epäillä yöajan melutason toimenpiderajojen ylittävän useilla kiinteistöillä riippumatta käytetystä kalustosta ja työtavoista. Terveysuojeluviranomainen valvoo terveysuojelulain ja sen nojalla annettujen asetusten noudattamista ja voi puuttua melua aiheuttavaan toimintaan, mikäli siitä voi aiheutua terveyshaittaa asukkaille.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY:n ehdottama jätteen kuormaamisen aikavälin laajentaminen on ristiriidassa voimas-

15.02.2019

sa olevien Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 22 §:n kanssa. HSY:n näkemys on päinvastainen.

Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä todetaan: ”Erityisen häiritsevää melua tai ääntä aiheuttava toiminta on kielletty asuin- ja majoitushuoneistojen sekä hoitolaitosten läheisyydessä yöaikaan kello 22.00–7.00. Kielto ei koske liikenneväyliin tai yhdyskuntatekniikkaan liittyvää rakennus- ja kunnossapitotyötä tai muuta sellaista tilapäistä työtä, jota on liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden tai muusta perustellusta syystä pidettävä yöaikaan välttämättömänä. Kielto ei myöskään koske lyhytkestoista tapahtumaa tai toimenpidettä, jos samalla paikalla vuosittain järjestettävien tapahtumien lukumäärä, kesto ja päättymisajankohdat sekä niiden aiheuttama melu eivät johda ilmeiseen kohtuuttomuuteen melun vaikutuspiirissä olevien kannalta.”

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että on perusteltu syy epäillä, että kuormauksesta ja siihen liittyvästä toiminnasta aiheutuu merkittävää unen häiriintymistä useilla kiinteistöillä, mistä syystä toimintaa on pidettävä erityisen häiritsevänä. HSY:n ehdotuksen mukaisesti pysyvästi yöaikaan tapahtuva jätteen kuormaaminen ei ole ympäristönsuojelumääräysten 22 §:n tarkoittamaa tilapäistä työtä.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että olisi erittäin ongelmallista, jos ympäristönsuojelumääräykset ja jätehuoltomääräykset koskien jätteen kuormaamista kaupungin alueella olisivat ristiriidassa keskenään. Ympäristö- ja lupajaosto painottaa, että ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen on puututtava toimintaan, joka on kielletty ympäristönsuojelumääräyksissä tai josta aiheutuu terveyshaittaa tai muuta merkittävää ympäristön pilaantumista. Se, että jätteen kuormaamisesta on säädetty jätehuoltomääräyksissä ei ole esteenä ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisen toimille. Puuttumiskynnykseen, terveyshaitan arviointiin ja sen perusteella vaadittuihin toimenpiteisiin ei vaikuta se, että haittaa aiheuttava toiminta on jostakin muusta näkökulmasta kannatettavaa ja perusteltua. Silloin, kun kyse on terveyshaitasta, toimenpiteiden harkinnassa kysymys ei ole tarkoituksenmukaisuusharkinnasta tai hyötyjen ja haittojen vertaamisesta keskenään.

Tätä taustaa vasten sallittujen kuormausaikojen aikaistaminen HSY:n ehdotuksen mukaisesti voi johtaa kuljetusten järjestämisen osalta vaikeasti ennakoitavaan tilanteeseen. Jos ympäristön- tai terveydensuojeluviranomainen joutuu kieltämään terveyshaittaan perustuen kuormauksen joillakin kiinteistöillä ennen kello 7:ää, HSY joutuu suunnittelemaan kuljetukset uudelleen. Mikään ei takaa, etteikö sen jälkeen jouduttaisi puuttumaan asukkaille aiheutuvaan meluhaittaan jollakin toisella kiinteistöllä, mikä voi johtaa jatkuvaan reittien uudelleensuunnitte-

15.02.2019

luun. Myös jätteen kuljettajien kannalta säännösten ristiriitaisuudet aiheuttavat erittäin epätoivottavan tilanteen. Jätteen kuljettajan olisi vaikea toimia ilman, että aiheutuu riskiä säännösten rikkomisesta. Reittien muuttamisesta voi syntyä myös huomattavia kuluja kuljetusyrityksille ja HSY:lle.

Helsingin asukkaat kokevat jätekuljetusten ja muun jakeluliikenteen aiheuttamat meluhaitat erittäin häiritseviksi varsinkin niiden tapahtuessa aikaisin aamulla. Helsingin kaupungin meluntorjunnan toimintasuunnitelman laadintaan liittyvän ympäristöpalveluiden syksyllä 2017 toteutetun asukaskyselyn mukaan 50 % vastaajista koki kunnossapito- ja jakeluliikenteen aiheuttaman melun vähintään jossain määrin häiritseväksi päiväaikaan. Huomioitavaa on, että kun muiden melulähteiden häiritsevyys kyselyn tulosten mukaan vähenee nukkumisaikaan, kunnossapito- ja jakeluliikenteen melu koetaan lähestulkoon yhtä häiritsevänä nukkuessa kuin päivällä. Jopa 39 % vastaajista ilmoitti kunnossapito- ja jakeluliikenteen melun häiritsevän unta jossain määrin. Varsinaisesta jätteen kuormaamisesta aiheutuvan ulkokautta asuntoon kuuluvan melun lisäksi voi asuntoon aiheutua huomattavan voimakkaita jäteastioiden siirron aiheuttamia runkoääniä rakennuksen rakenteiden välityksellä, kun jätetila sijaitsee rakennusrungon sisällä.

Jätteen kuormaamisen sallimiselle yöaikaan ei jätehuoltomääräysten perusteluissa ole esitetty riittäviä perusteita, eikä ole osoitettu, että työ voidaan suorittaa yöaikaan aiheuttamatta meluhaittaa. Yöaikaan suoritettavasta jätteen kuormaamisesta aiheutuvan melupäästön unta häiritsevä vaikutus voi olla hyvin merkittävä ja kyseessä voi olla jopa terveyshaitan aiheuttaminen. Ympäristölautakunta esitti jätteen kuormaamisen aikaistamista koskevan valtuustoaloitteen johdosta 6.3.2013 § 238 sekä citylogistiikan toimenpideohjelmasta antamissaan lausunnoissaan 14.10.2014 § 306, että kuormaaminen ilta-aikaan kello 22 asti olisi mahdollista eikä se olisi ristiriidassa ympäristönsuojelumääräysten kanssa. Jätteen kuormaamisen vaikutuksia ilta-aikaan ei varhaisen ja myöhäisen kuormaamisen kokeilun aikana kuitenkaan selvitetty riittävästi.

Aikaistetun kuormauksen laajentaminen koko Helsingin alueelle ei mitenkään ole perusteltua ruuhkien tai työn sujuvuuden parantumisen vuoksi. Voisi mieluummin kuvitella, että jätteen kuormaaminen keskustaluon ulkopuolella asuinalueilla olisi helpompaa päiväaikaan, kun asukkaat ovat lähteneet töihin ja katujen varsilla on enemmän pysähtymistilaa jäteautoille. Kuormauksen aikaistaminen nykyisestä näillä alueilla todennäköisesti vain lisää valituksia.

Jätteiden lajittelu ja erilliskeräysvelvoitteet

15.02.2019

Ympäristö- ja lupajaosto kannattaa lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteiden laajentamista ehdotuksessa kuvatulla tavalla. Vaikka taksapolitiikka ei sisällykään määräyksiin, ympäristö- ja lupajaosto esittää selvitettäväksi mahdollisuutta edistää lajittelua neuvonnan ja kannustavan taksan ohella myös esimerkiksi korotetulla jätemaksulla niillä kiinteistöillä, joilla lajittelussa esiintyy toistuvasti huomattavia puutteita.

Muita huomioita

Pykälässä 13 on todettu, että kiinteistöt, joita erilliskeräysvelvoitteet eivät koske, voivat halutessaan liittyä HSY:n järjestämiin erilliskerätyn jätteen kuljetuksiin. Tähän liittyy reunaehtoja, jotka olisi syytä tuoda esiin, koska erillislouhoja tuskin järjestetään yksittäiselle kiinteistölle esim. laajalla pientaloalueella tai haja-asutusalueella, jolla ko. jätettä ei muuten kerätä.

Pykälässä 14 annetaan vaatimuksia pantillisille pakkauksille, vaikka niitä ei luokitella jätteiksi. Pykälässä 15 edellytetään, että kompostori hoidetaan ohjeiden mukaisesti, mutta ei täsmennetä mitä ohjeita tarkoitetaan. Samassa pykälässä olisi selkeämpää vain todeta, että jätevesiviemäriin ei saa liittää jätemyllyä. Puutarhajätteen kompostointia koskevassa kohdassa olisi syytä todeta, että puutarhajätteen seassa olevia hedelmiä ym. ei saa kompostoida avoaumassa tai kehikossa, koska ne ovat käytännössä elintarvikejätettä ja houkuttelevat mm. rottia.

Pykälässä 16 on todettu, että HSY voi antaa tarvittaessa täydentäviä määräyksiä kompostoinnista, mutta ei ole avattu mitä asioita ne voivat koskea. Tämä muotoilu antaa suhteellisen laajat valtuudet, jos pykälässä ei mitenkään rajata, mitä asioita täydentävät määräykset voivat koskea. Edelleen kompostorin käytön kiellon perusteita olisi hyvä avata siten kuin määräysluonnoksen perustelumuiustiossa on tehty. Lisäksi olisi aiheellista varmistaa, voidaanko jätehuoltomääräyksillä ylipäätään antaa HSY:lle toimivaltaa antaa kiinteistön jätehuoltoa koskevia yksittäisiä määräyksiä tai kieltoja.

Pykälässä 17 tulee täsmentää, että maaperään saa sijoittaa jätettä myös ympäristönsuojelulainsäädännön mukaisen luvan tai ilmoituksen perusteella.

Lisäjäte –käsite pykälässä 24 ei ympäristö- ja lupajaoston mielestä ole onnistunut. Pykälä on muutenkin tulkinnanvarainen erityisesti, jos sitä tarkastelee yhdessä 10 §:n kanssa. Se, että jäte ei mahdu keräysvälineeseen voi tarkoittaa joko sitä, että keräysväline on täynnä tai että jäte ei kokonsa puolesta mahdu keräysvälineeseen. Pykälästä 10 tai sen perusteluista ei käy selvästi ilmi, onko kiinteistöittäiseen jätteen kuljetukseen kokonsa puolesta soveltumatonta jätettä aina esimerkiksi sel-

15.02.2019

lainen jäte-esine, joka ei mahdu jätteenkeräysvälineeseen. Jos on, se tulisi sanoa selvästi.

Lisäksi vaatimus siitä, että jätteenkeräysvälineiden tyhjennystiheyttä tai täyttötilavuutta olisi lisättävä, jos lisäjätettä syntyy toistuvasti, on epälooginen. Määritelmän mukaan lisäjäte voi olla jätettä, jota ei ylipäättään voi laittaa jätteen keräysvälineisiin ja kiinteistöllä voi jo olla käytössä olosuhteisiin nähden suurin käyttökelpoinen keräysväline.

Lisäjäte tulisi myös edellyttää merkittäväksi, koska jätteenkuljettajat eivät muuten välttämättä tiedä, mihin autoon jäte soveltuu kuormattavaksi.

Ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että jätehuoltomääräyksillä ei ole perusteltua luoda uutta hyväksymismenettelyä. Sen vuoksi pykälässä 37 oleva kohta ...toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi... tulee muuttaa muotoon ...toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ... Pykälässä mainittuun raporttiin olisi perusteltua edellyttää ilmoitettavaksi myös jätteen vastaanottajat. Samassa pykälässä todetaan seuraavaa. "Tilaisuuden järjestäjä vastaa tilaisuuden johdosta roskaantuneen tapahtuma-alueen ja sen lähialueen, kuten alueelle johtavan kulkuväylän, siivoamisesta, ellei roskaajaa saada selville tai tavoiteta tai ellei roskaaja huolehdi siivoamisvelvollisuudestaan". Mahdollisuus, että roskaajat saataisiin vastuuseen on täysin teoreettinen. Tapahtumista aiheutuva roskaantuminen on tulosta satojen ja tuhansien yksittäisten ihmisten toiminnasta, ja on lähtökohtaisesti selvää, että viranomaisella ei ole mitään mahdollisuutta saada roskaajia selville puhumattakaan, että heidät voitaisiin tavoittaa siivouskehoitusten antamiseksi. Sivulause, joka alkaa "ellei roskaajaa saada...", tulisi siten poistaa.

Pykälässä 38 todetaan mm., että yritysten vaarallinen jäte on pakattava ja merkittävä. Viittaus siihen, miten sen on tapahduttava, tulee vastata pykälässä 39, joka koskee jätteiden toimittamista vastaanottoaikoihin. Perustellumpaa olisi, että viittaukset jäteasetuksen pykäliin olisivat pykälässä 38 heti pakkaus- ja merkintävaatimuksen jälkeen. Toisaalta vastaava vaatimus on suoraan jätelaissa. Tulisikin harkita, onko jätehuoltomääräyksissä tarpeellista toistaa lain vaatimuksia. Se että lainsäädäntöä tulee noudattaa, on itsestäänselvyys.

Pykälässä 43 on annettu jätehuollon toimialajohtajalle valtuudet myöntää poikkeus jätehuoltomääräysten noudattamisesta erityisistä syistä. Poikkeamisesta ei kuitenkaan saa aiheutua ympäristö- tai terveyshaittaa ja perusteluissakin on todettu, että poikkeuksia koskevien päätösten tulee joka tapauksessa olla ristiriidattomat lainsäädännön sekä sen

15.02.2019

nojalla annettujen viranomaismääräysten, esimerkiksi ympäristönsuojelumääräysten kanssa. Poikkeamispäätöksillä on viime vuosina annettu lupa jätteen kuormaamiseen tavanomaista aikaisemmin (esim. klo 5 alkaen) sääolosuhteiltaan haastavina ajanjaksoina (esimerkiksi lumipyrytai hellejaksot), mitä voidaan pitää jätehuollon hoitamisen kannalta perusteltuna. Viitaten kuormauksen aikaistamista koskevassa kohdassa todettuun unen häiriintymisestä aiheutuvaan terveyshaittaan jätehuoltomääräyksissä olisi syytä asettaa jokin enimmäisaika tällaisen poikkeus-tilanteen kestolle, jonka HSY:n jätehuollon toimialajohtaja voisi kerrallaan myöntää.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Hannu Arovaara, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 32014
hannu.arovaara(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 23.10.2018 § 495

HEL 2018-009771 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta pitää jätehuoltomääräysten päivitystä valtaosin hyvin perusteltuna ja tarpeellisena, mutta esittää kuitenkin seuraavia huomioita ja täsmennysehdotuksia.

Jätteiden lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet

Ehdotuksen 13§:ssä esitetään tiukentuvat ja laajentuvat lajittelu- ja erilliskeräysvelvoitteet. Sekä muovinkeräyksen tuleminen määräysten piiriin että erilliskeräyksen laajeneminen entistä pienemmille kiinteistöille ovat hyviä ja myös Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikan kanssa linjassa olevia toimia.

Vaikka jätteiden taksapolitiikka ei sisälly jätehuoltomääräyksiin, voidaan muutosten kustannusvaikutuksia arvioida nykyisten hintojen pohjalta. Esimerkiksi tilanteessa, jossa yksi sekajäteastia vaihdetaan yhteen muoviastian (alkutilanteessa useita sekajäteastioita) ja tyhjennysrytmi pysyy samana, tulee kokonaiskustannus laskemaan, koska muovinkeräysmaksut ovat selvästi sekajätettä edullisempia.

15.02.2019

Kaupungin kohteista esimerkiksi kouluissa ja monissa toimistokiinteistöissä kustannusten lasku voi toteutua helpommin kuin päiväkodeissa ja hoitolaitoksissa, joissa sekajätteenä pysyvän vaippajätteen osuus on suuri. Näissäkin kiinteistöissä toki keittiöstä tulevien muovipakkausten erilliskeräys voi tuoda kustannussäästöjä. Sisätilojen lajitteluastioiden lisääminen ja ohjeistuksen päivittäminen voivat aiheuttaa hieman kertaluontoisia kustannuksia, mutta ne ovat jätehuollon kokonaisuudessa marginaalisia.

Useissa kaupungin kiinteistöissä biojäte joudutaan keräämään laitosisbiojätteenä, joka on kalliimpaa kuin sekajäte. Jätehuollon taloudellisen ohjauksen periaatteiden mukaisesti myös laitosisbiojäte tulisi kuitenkin olla selvästi sekajätettä halvempaa, jotta kannuste lajitella toteutuisi kaikissa olosuhteissa.

Voimassa olevissa jätehuoltomääräyksissä on vielä keräysvelvoite erikseen pahville ja keräyskartongille. Ehdotuksessa nämä jätelajit on kuitenkin yhdistetty, mikä onkin useissa kiinteistöissä jo vallitseva käytäntö. Kuitenkin jätehuoltomääräyksissä tai niiden perusteluissa olisi hyvä täsmentää tämä muutos ja sen perustelut.

Jätteiden kuormaamisen aikaistaminen

Kaupunkiympäristölautakunta näkee, että jätteiden kuormaamisen aikaistaminen arkisin kahdella tunnilla siten, että se voisi määräysten mukaan alkaa jo klo 5, on periaatteessa hyvä ja perusteltu uudistus, mutta se vaatii kuitenkin hieman täsmennyksiä.

Aikaistamisen perustelut ovat logistisia, turvallisuuteen liittyviä ja päästöjen vähentämiseen liittyviä. Turvallisuuden odotetaan paranevan ennen kaikkea siksi, että jäteautot pystyvät hoitamaan kuormauksen entistä enemmän ennen kuin työmatkaliikenne sekä koulujen ja päiväkotien saattoliikenne alkaa. Tällöin jätekuljetusten aiheuttamat ilma- ja melupäästöt häiritsevät myös vähemmän jäteastioiden lähistöllä liikkuvia.

Päästövähennyspotentiaali liittyy logistiikan tehostumiseen kahdella tavalla. Ensinnäkin ruuhkien välttäminen vähentää ruuhkissa seisomisen ja nykivän ajon aiheuttamia päästöjä. Toiseksi pidemmät kuormaajat mahdollistavat reittisuunnittelun entistä paremman optimoinnin, jolloin pystytään säästämään turhia kilometrejä ja päästöjä. Ilmasto- ja muiden haitallisten päästöjen vähentäminen on myös Helsingin kaupungin strateginen tavoite.

Jätekuormauksen aikaistamisen haasteena on taloyhtiöiden jätteenkeräyksen yhteydessä mahdollisesti lisääntyvät meluhaitat. Tätä tulee ilmi

15.02.2019

myös HSY:n toteuttaman varhennetun tyhjennyksen kokeiluhankkeen yhteydessä, jonka piirissä oli 220 000 asukasta. Kokeilun aikana asukailta pyydettiin palautetta, jota saapui kuitenkin vain 114 kiinteistöltä. Palauteen joukossa oli niitä, jotka kokivat melun häiritseväsi. HSY toteaa kuitenkin, että meluhaittaa voidaan vähentää muuttamalla työtapoja ja lisäämällä kalustoon esimerkiksi peruutustutkia ja käyntiääniä vähentäviä kytkimiä.

Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä meluhaitan lisääntyminen aamuyöllä on merkittävä haaste, minkä vuoksi lautakunta esittää, että jätekuormauksen aikaistaminen astuu voimaan vasta vuoden siirtymäajan jälkeen, jotta tarvittavat melua vaimentavat kalustomuutokset saadaan tehtyä ajoissa. Lisäksi HSY:n tulisi edellyttää jätteiden kuljetusta tekeviltä urakoitsijoilta hankintasopimuksissa, että ne sitoutuvat melua vaimentavan kaluston käyttöönottoon.

Kommentit muihin kohtiin

Ehdotuksen 3§:n lisäys jätteiden etusijajärjestyksen noudattamisesta kaikessa toiminnassa on hyvä ja viestinnällisesti tärkeä osa määräyksiä.

9§:n määräykset putkikeräysjärjestelmästä ovat hyviä ja tervetulleita. Erityisesti määräys putkikeräykseen sopimattomien jätteiden vastaanotto paikasta on tarpeen, sillä putkikeräysjärjestelmän ulkopuolelle jää helposti jätettä, jota asukkaat muiden tähän tarkoitukseen tehtyjen tilojen puuttuessa hajasijoittavat yleisille alueille, jolloin sen poiskuljettaminen jää kaupungin vastuulle.

19§:ssä esitetään keräysastioiden suositusvärit. Huomattavaa on, että sekä kartonkipakkausten että lasipakkausten keräysastioiden suositusväri on sininen. Kaupunkiympäristölautakunnan mielestä väripaletista voisi löytyä vielä muita värejä, jottei kahteen jätelajin tarvitsisi käyttää (ainakaan) samaa sinistä.

22§:ssä esitetään keräysvälineiden minimityhjennysvälit. Kaupunkiympäristön toimialan kokemusten mukaan seka- ja biojätteen minimityhjennysvälien pidennykset ovat hyvä uudistus, sillä aiemmasta käytännöstä on seurannut se, että jäteasioita on tyhjennetty usein puolityhjinä. Kiinteistön haltijan vastuulla on luonnollisesti seurata, ettei tyhjennysväli ole liian pitkä. Tämä jätelogistiikan paraneminen tuo mukanaan potentiaalia sekä kustannusten että ilmasto- ja muiden päästöjen vähentämiseen, mikä on myös kaupungin strategian mukaista.

28§:ssä esitetään keräysvälineiden mahdolliseen lukitukseen liittyvät käytännöt ja määräykset. Kaupunkiympäristölautakunnan mukaan kir-

15.02.2019

jallinen lupahakemuskäytäntö on turhaa byrokratiaa ainakin suurasiakkaan (Helsingin kaupunki) näkökulmasta. Sujuvampi ja toimivampi käytäntö olisi, mikäli HSY antaisi selkeät ohjeet, miten mahdolliset avainsäiliöt asennetaan ja mitkä ovat muut niihin liittyvät käyttöehdot.

30§:n määräykset alueellisista vastaanottopisteistä ovat tervetulleita, etenkin niiden ylläpidon vastuiden selkeyttäminen siten, että vastuu on vastaanottopisteestä vastaavalla tuottajayhteisöllä. Sen sijaan kaupunkiympäristölautakunta näkee, että määräyksissä myös todettaisiin selkeästi, että vastuu myös vastaanottopisteiden perustamisesta on tuottajayhteisöillä. Helsingissä pisteet sijaitsevat rakennetun kaupungin alueella, eikä niitä voida perustaa samalla konseptilla kuin muualla, jossa ne voivat sijaita esimerkiksi raskaan kaluston pysäköintialueiden laidoilla. Tästä huolimatta jätelaki edellyttää aluekeräystä ja kun tuottajayhteisöjen on niitä myös Helsinkiin perustettava, tulisi perustamisvastuu näissä määräyksissä yksiselitteisesti määritellä tuottajayhteisöjen vastuulle.

37§:n määräykset yleisötilaisuuksien jätehuollosta ovat selkiintyneet nykyiseen verrattuna. Erilliskeräykseen velvoittavan minimijätemäärän pienentäminen 50 kg:sta 25 kg:hen tehostaa tapahtumien jätteen lajittelua ja on linjassa Helsingin ympäristöpolitiikan kanssa.

Yli 500 osallistujan tapahtumien järjestäjille tuleva velvoite jätehuoltosuunnitelman laatimisesta on myös kannatettava ja linjassa pääkaupunkiseudun tapahtumien ympäristökriteerien kanssa. Ennakkoon suunniteltu jätehuolto vähentää paitsi jätteen kokonaismäärää myös loppusiivouksen tarvetta ja näin ollen myös jätehuollon kustannuksia.

Kaupungin kannalta hyvä lisäys on myös tapahtuman kokoonkutsujan rinnastaminen tapahtumanjärjestäjään siivousvastuun osalta. Sosiaalisessa mediassa koolle kutsutulla pop-up tilaisuudella on tämän ansioista jatkossa siivousvastuullinen taho. Näiden tapahtumien osallistujamääriä voi olla vaikea arvioida, minkä takia tästä velvollisuudesta tiedottamiseen tulisikin panostaa yhteistyössä HSY:n ja kaupunkien kesken.

Monet jätehuoltomääräysten muutokset tarkoittavat käytännön järjestelyitä ja sopimusjärjestelyitä myös Helsingin kaupungin kiinteistöissä, joita on noin 3000. Kaupunki on tässä mielessä HSY:n suurasiakas. Asiakkuuden sujuvan hoitamisen kannalta olisi hyödyllistä, jos HSY nimeäisi kaupungin kiinteistöjen sopimusasioihin asiakkuusvastaavan. Lisäksi kaupunkiympäristön toimiala on jatkossakin valmis tekemään HSY:n kanssa yhteistyötä jätemäärien mittaroinnin kehittämiseksi.

Käsittely

Postiosoite
PL 58235
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite
Viikinkaari 2 A
Helsinki 79
<https://www.hel.fi/>

Puhelin
09 310 1691
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI06 8000 1200 0626 37
Alv.nro
FI02012566

15.02.2019

23.10.2018 Ehdotuksen mukaan

Kaupunkiympäristölautakunta päätti käsitellä toimialajohtajan asian nro 20 kokouksen asiana nro 6.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Markus Lukin, ympäristöasiantuntija, puhelin: +358 9 310 31606
markus.lukin(a)hel.fi